

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

John Kerry: vizită în Republica Moldova

Secretarul american de Stat, John Kerry, a vizitat Republica Moldova în după-amiaza zilei de 4 decembrie curent, având întrevederi, la Reședința de stat, cu mai

deschis că avem nevoie de o participare puternică a Statelor Unite în asigurarea securității în regiune”, a subliniat șeful statului.

Secretarul de stat ameri-

La data de 4 decembrie curent, Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova a

Oaspetele ucrainean a avut o întrevedere cu **dl Oleg Balan, doctor habilitat, profesor universitar, prim-pro-**

COLABORARE INTERNAȚIONALĂ FRUCTUOASĂ

fost vizitată de către **dl Anatoli Ahlamov, doctor habilitat în științe economice, profesor universitar, prim-vice-direc-tor al Institutului Regional**

rector al Academiei, în cadrul căreia conlocutorii au menționat faptul că instituțiile colaborează deja de mai bine de 10 ani, precum și s-au arătat

mulți oficiali moldoveni, între care Președintele țării, Nicolae Timofti, Primul-Ministru, Iurie Leancă, și Președintele Parlamentului, Igor Corman, în cadrul cărora au fost abordate subiecte privind relațiile bilaterale, dar și cele care țin de parcursul european al Republicii Moldova.

Oficialii moldoveni i-au spus șefului diplomației americane că vizita sa la Chișinău, la câteva zile după ce Republica Moldova a parafat Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, are o solidă încărcătură simbolică și încurajează autoritățile și cetățenii să persevereze pe calea transformărilor democratice.

Președintele Nicolae Timofti i-a mulțumit lui John Kerry pentru sprijinul politic și asistența financiară pe care Statele Unite le acordă Republicii Moldova. „Vă spunem

can, John Kerry, a declarat că Statele Unite susțin pe deplin aspirațiile europene ale Republicii Moldova și a îndemnat autoritățile moldovene să continue transformările democratice. „Suntem convinși că orice țară are dreptul să facă propria alegere privind cursul său de dezvoltare. Statele Unite sunt de partea Dumneavoastră și vă vor susține în continuare, oferindu-vă asistența de care aveți nevoie. Putem face multe lucruri bune împreună”, a spus șeful diplomației americane. Oficialul american a notat că formatul trilateral – Statele Unite ale Americii, Republica Moldova și Uniunea Europeană – oferă țării noastre oportunități largi de dezvoltare economică și diversificare a resurselor energetice.

(Sfârșit în pag. 3)

Odessa de Administrare Publică al Academiei Naționale de Administrare Publică de pe lângă Președintele Ucrainei.

interesate de continuarea și aprofundarea acestei colaborări, oaspetele adăugând că

(Sfârșit în pag. 3)

SUMAR

Oficial.....	2
Colaborare internațională.....	1, 3
Viața Academiei.....	4
La o aniversare.....	5
Administrația publică centrală.....	6-7
La o aniversare.....	8
Dezvoltare profesională.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Diverse.....	12

Președintele Nicolae Timofti a avut o întrevedere cu Președintele României, Traian Băsescu

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a avut la 29 noiembrie curent, la Reședința prezidențială de la Condița, o întrevedere tête-à-tête cu președintele României, Traian Băsescu, care a efectuat o vizită de lucru în țara noastră.

Președintele României Traian Băsescu a felicitat autoritățile de

la Chișinău cu ocazia parafării Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, menționând că doar prin dublarea eforturilor de implementare a reformelor Republica Moldova se va plasa pe un drum european ireversibil. Șeful statului român a salutat decizia Comisiei Europene de a iniția procedura de abolire a vizelor pentru cetățenii moldoveni în Uniunea Europeană.

Nicolae Timofti i-a mulțumit omologului său pentru sprijinul constant și ferm acordat de autoritățile de la București în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova.

Președintele Băsescu a declarat că România va oferi Republicii Moldova expertiza necesară în vederea facilitării procesului de aliniere la standardele Uniunii Europene în diverse domenii.

Cei doi șefi de stat au discutat proiectele de interconectare energetică a celor două state. „România va respecta termenul contractual de construcție a gazoductului Iași-Ungheni. În 2014 ne propunem să lansăm lucrările pentru interconexiunea Isaccea-Vulcănești și să elaborăm un studiu de fezabilitate pentru extinderea gazoductului Iași-Ungheni până la Chișinău,” a

declarat președintele Traian Băsescu. Nicolae Timofti a subliniat că realizarea acestor proiecte, cu sprijinul României și Uniunii Europene, va permite autorităților de la Chișinău să asigure securitatea energetică a țării.

În cadrul discuției, Nicolae Timofti și Traian Băsescu au reconfirmat caracterul frățesc al relațiilor bilaterale, bazate pe unitatea de istorie, limbă și cultură.

În aceeași zi, cei doi înalți oficiali au participat la recepția oferită de Ambasada României în Republica Moldova cu ocazia Zilei Naționale a României.

(www.presedinte.md)

Președintele Parlamentului, Igor Corman, s-a întâlnit cu Președintele Senatului României, Crin Antonescu

Președintele Parlamentului Republicii Moldova, Igor Corman, a avut la 4 decembrie curent o întrevedere cu Președintele Senatului României, Crin Antonescu.

În cadrul întrevederii au fost abordate subiecte referitoare la relațiile de colaborare dintre Republica Moldova și

România, agenda europeană a țării noastre, situația internă ș. a. Dnii Igor Corman și Crin Antonescu au menționat bunele relații de colaborare moldo-române și au apreciat cooperarea axată pe proiecte concrete. „Sperăm ca România să trateze cu maximă atenție evoluțiile prin care trecem noi acum. Suntem interesați ca să dezvoltăm această relație deschisă, prietenească, așa cum se cuvine între două țări vecine, două țări prietene și contăm pe tot sprijinul Dumneavoastră”, a menționat Igor Corman.

Șeful Legislativului s-a referit la prioritățile țării noastre în

cooperarea cu U.E. după parafarea Acordului de Asociere și a subliniat că decizia Republicii Moldova este una fermă, iar majoritatea parlamentară este hotărâtă să își ducă mandatul până la capăt.

Igor Corman a salutat sprijinul constant oferit de România în realizarea parcursului de integrare europeană a Republicii Moldova și a menționat că țara noastră mizează și în continuare pe sprijinul partenerilor europeni, inclusiv a europarlamentarilor români. Cu referire la situația internă și cooperarea cu statele din regiune, Igor Corman a menționat că autoritățile de

la Chișinău sunt angajate plenar în modernizarea Republicii Moldova și se concentrează pe aprofundarea reformelor în domeniul justiției, inclusiv reformarea Procuraturii și combaterea corupției. În aceeași ordine de idei, speakerul a opinat că Republica Moldova va continua să promoveze dialogul și bunele relații de cooperare pe dimensiunea estică, asumându-și un rol proactiv în acest proces.

La întrevedere au participat președintele fracțiunii parlamentare PLDM, Valeriu Streleț, președintele fracțiunii PD, Marian Lupu, și președintele fracțiunii PL, Ion Hadârcă.

Primul-Ministru, Iurie Leancă, s-a întreținut cu Secretarul de Stat al S.U.A., John F. Kerry

În cadrul acestei întrevederi, Primul-Ministru Iurie Leancă a ținut să menționeze următoarele: „[...] Suntem bucuroși că ați dat curs invitației noastre în

această perioadă crucială pentru destinul țării. Această vizită reprezintă o continuare a dialogului deschis și constructiv stabilit în ultimii ani. [...]

La câteva zile după Summitul Parteneriatului Estic de la Vilnius, aflarea Dumneavoastră la Chișinău este și o expresie a sprijinului politic din partea SUA pentru evoluțiile democratice din țara noastră. [...]

Republica Moldova dorește să consolideze relațiile privilegiate moldo-americane, prin crearea unui parteneriat durabil, strategic. [...] O componentă importantă a relațiilor dintre țările noastre o reprezintă cooperarea comercial-economică și investițională. La fel de importantă este și cooperarea bilaterală în domeniul energetic, prin lansarea unor proiecte ce vor

contribui la diversificarea surselor și resurselor energetice.

Stimate domnule Secretar de Stat, prezența Dumneavoastră la Chișinău, [...] ne onorează și ne mobilizează pentru a continua calea de reformare, democratizare și modernizare a țării noastre. Suntem siguri că această vizită va constitui un important punct de referință în istoria relațiilor noastre bilaterale.”

John Kerry: vizită în Republica Moldova

(Sfârșit. Început în pag. 1)

Prim-ministrul Iurie Leancă a avansat, în cadrul luării sale de cuvânt, propunerea privind crearea unui Plan de Acțiuni moldo-american în domeniile de interes comun. Iurie Leancă l-a informat pe John Kerry despre situația politică și economică din Republica Moldova și din regiune și i-a prezentat oficialului american conceptele de dezvoltare ale autorităților de la Chișinău față de problemele existente.

Președintele Parlamentului, Igor Corman, a remarcat, la rândul său, caracterul intens al cooperării interparlemen-

tare moldo-americană și a pledat pentru dezvoltarea colaborării la nivelul legislativelor Republicii Moldova și Statelor Unite ale Americii, solicitând, totodată, sprijin pentru realizarea parcursului european al țării noastre.

În aceeași ordine de idei, șeful Legislativului a exprimat gratitudine pentru sprijinul

consistent acordat Republicii Moldova de către Statele Unite ale Americii și a apreciat înalt adoptarea în unanimitate de către membrii Comitetului pentru afaceri externe din Camera Reprezentanților a Con-

gresului S.U.A. a Rezoluției privind susținerea aspirațiilor europene ale țărilor Parteneriatului Estic.

La întrevvedere au participat, de asemenea, ministrul afacerilor externe și integrării europene, Natalia Gherman, precum și liderii Coaliției Pro-europene: Vlad Filat, Marian Lupu și Ion Hadârcă.

Ulterior, Kerry a mers la complexul de la Cricova, unde a avut o întâlnire cu vinificatorii din țara noastră și a ținut un discurs în fața presei. Vizita lui John Kerry a avut loc în cadrul unui turneu de patru zile în Europa și Orientul Mijlociu.

Cor. „F. P.”

COLABORARE INTERNAȚIONALĂ FRUCTUOASĂ

(Sfârșit. Început în pag. 1)

a insistat să vină la Academie, deoarece, după cum arată practica, relațiile durabile de prietenie se fondează în urma stabilirii contactului direct.

Dl Anatoli Ahlamov a adus la cunoștință faptul că Institutul Regional din Odessa a aplicat recent practica de a organiza teleconferințe și și-a manifestat dorința de a organiza în comun cu Academia de Administrare Publică o conferință/masă rotundă, concomitent la Chișinău și la Odessa, prin utilizarea noilor tehnologii informaționale.

Domnia sa a menționat că asemenea teleconferințe au fost deja organizate împreună cu colegii de la Gdansk (Polonia), precum și cu o serie de instituții de învățământ superior din Ucraina. Mai mult, colegii din Odessa au elaborat cu unii parteneri o monografie, având ca bază tematica acestor conferințe la distanță.

La rândul său, dl Oleg Balan a propus să se organizeze

la începutul anului viitor o întâlnire a rectorilor acestor două instituții, precum și să se semneze un nou acord de colaborare între cele două instituții, pe fundalul transformărilor care au loc atât în Ucraina, cât și în Moldova.

Totodată, dl Anatoli Ahlamov a propus să se intensifice informarea reciprocă a instituțiilor în privința activităților organizate de către acestea, cum ar fi conferințele, mesele rotunde, seminarele etc., pentru ca ambele instituții să-și poată delega colaboratorii/profesorii pentru a participa la

lucrările acestora.

Prim-prorectorul Academiei de la Chișinău l-a mai informat pe oaspetele ucrainean despre faptul că, începând cu anul curent, în nomenclatorul de specialități a fost introdus și titlul de „doctor în științe administrative,” după modelul ucrainean, până acum Academia având doctorate de gen „doctor în politologie” și „doctor în drept.”

Totodată, dl Oleg Balan a menționat că instituția noastră este dispusă să colaboreze atât în domeniul științei, prin organizarea de simpozioane

științifice și participarea reciprocă la acestea, cât și în domeniul didactic, prin schimb de cadre didactice, organizarea de cursuri și lecții deschise la ambele instituții.

În încheiere, prim-prorectorul Oleg Balan a menționat că Academia de Administrare Publică are tradiția de a invita pentru a ține lecții deschise ambasadori, oficialități, de la noi și de peste hotare, personalități din diferite domenii etc., lucru pentru care va fi onorat să ofere această posibilitate și personalităților din Ucraina, în primul rând, de la Institutul Regional din Odessa.

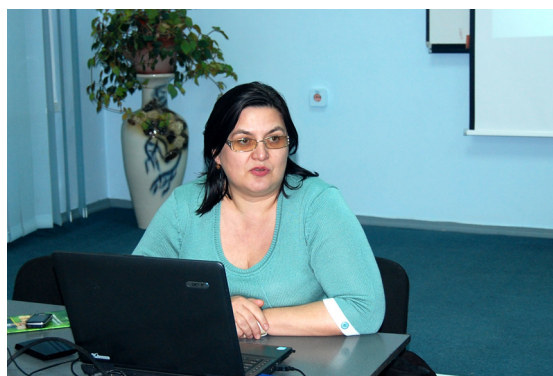
La întâlnire au participat, de asemenea, **dna Maria Strechii, doctor în economie, conferențiar universitar, director al Departamentului organizarea instruirii**, și **dna Svetlana Cojocar, doctor în economie, conferențiar universitar, șef Catedră economie și management public** ale Academiei de Administrare Publică.

Vitalie NICA

DREPTURILE OMULUI – VALORI UNIVERSALE

Pe 10 decembrie 2013 s-au împlinit 65 de ani de la adoptarea de către Organizația Națiunilor Unite a Declarației Universale a Drepturilor Omului. Acestei date i-au fost consacrate diverse manifestații, menite să accentueze importanța primordială la etapa modernă a protecției drepturilor inalienabile ale omului. Cu această ocazie, la Academia de Administrare Publică a avut loc o masă rotundă cu genericul „**Mecanismele naționale și internaționale de protecție a drepturilor omului**”, organizată de Catedra științe juridice.

Moderatoarea mesei rotunde, dna Silvia Goriuc, doctor în drept, conferențiar universitar, șef Catedră științe juridice, a făcut pentru început o scurtă prezentare a

Drept concluzie, dna Silvia Goriuc a menționat că, actualmente, tratatele, convențiile și alte acte internaționale creează un standard universal de protecție internațională a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, iar cadrul legislativ intern asigură garanții ale respectării

Declarației Universale a Drepturilor Omului, menționând că pentru asigurarea respectării drepturilor fundamentale ale omului sunt necesare mecanisme internaționale și naționale viabile, deoarece simpla declarare a drepturilor și libertăților nu asigură, de la sine, o protecție eficientă a lor. În acest context, a abordat aspecte ce țin de sistemele internaționale și regionale de

drepturilor și libertăților cetățenești.

Tema a fost continuată sub alte aspecte de către dl **Anatol Bantuș, doctor în drept, profesor universitar, expert independent din partea Republicii Moldova al Consiliului Europei**, care s-a referit la obiectivele activității Consiliului Europei, valorile fundamentale ale drepturilor omului, la principiile demo-

sau dezastre naturale și măsurile ce urmează a fi întreprinse pentru a asigura securitatea oamenilor.

Un exemplu elocvent în acest sens este și **studiul „Cunoștințe de bază despre pericolul nuclear: lecțiile Cernobîlului și Fukushimai”**, elaborat de un grup de experți din diferite țări, printre coautorii căreia este și dl A. Bantuș, care a repartizat acest studiu celor prezenți în sală.

O altă problemă importantă a fost abordată de dl **Ion Tipa, doctor în drept, conferențiar universitar interimar**. Este vorba de drepturile persoanelor condamnate. Aceste persoane beneficiază, de asemenea, de drepturi fundamentale, dar în condiții specifice, fiindu-le îngăduit dreptul la libera circulație.

Perioada detenției trebuie să fie pentru condamnați perioada de corectare și reeducare, deoarece pedeapsa este nu doar o măsură de constrângere, or ei revin în societate după ispășirea pedepsei și problema rezidă în resocializarea lor și încadrarea în societate cu drepturi

depline. Dl Ion Tipa s-a referit la prevederile Codului de executare al Republicii Moldova ce țin de regimul de resocializare și dreptul de deplasare a condamnaților fără escortă sau însoțire în baza prevederilor art. 216 al codului menționat.

În final, dna Silvia Goriuc s-a referit la asistența juridică garantată de stat, informând despre activitatea parajuriștilor în Moldova, instituție relativ nouă de informare și con-

sultare juridică a populației. La etapa actuală, parajuriștii își desfășoară activitatea în peste 30 de localități ale republicii, iar luna aceasta a fost lansat site-ul oficial www.parajurist.md. Accesarea acestui portal le va permite masteranzilor, viitorilor funcționari publici, să se încadreze mai plenar în serviciul comunității și al societății.

Generalizând cele expuse de raportori, dna Silvia Goriuc a menționat că protecția drepturilor omului rămâne a fi una dintre cele mai importante probleme într-un stat de drept și asigurarea lor constituie unul dintre scopurile de bază ale acestuia.

Ion AXENTII

protecție a drepturilor omului, referindu-se la activitatea Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) cu sediul la Strasbourg, Franța.

crației pluraliste și consolidarea statului de drept. Scopul major al Consiliului Europei este de a informa populația despre posibilele cataclisme

PASIONATĂ DE ISTORIA NEAMULUI

Interviu cu dna Silvia DULSCHI, doctor în istorie, conferențiar universitar interimar, metodistă în Direcția cooperare internațională și investigații științifice a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova

CORRESPONDENTUL: *Stimată dna Silvia Dulschi, ziarul „Funcționarul Public” Vă roagă să acceptați sincerele noastre felicitări și urări de bine, sănătate și succes cu prilejul frumosului D-voastră jubileu pe care l-ați marcat recent. Spuneți-ne, Vă rog, de unde veniți Dvs., de pe ce meleaguri, în ce familie ați crescut și ați deprins dragostea pentru această disciplină – istoria? Când ați luat decizia de a deveni profesor și cum a evoluat această decizie?*

Silvia DULSCHI: O hotărâre ține de un moment, dar nu se ia într-o clipită. Are la bază foarte multe contexte, provocări pe care ni le oferim sau ni le crează alții. Sigur, putem începe cu primii ani de viață și, evident, cu familia care joacă un rol decisiv. După aceea, vin celelalte componente: propriile experiențe, propriul sistem de valori, voința, renunțările, pasiunea, siguranța și momentele de nesiguranță și, nu în ultimul rând, societatea.

M-am născut în or. Florești, într-o familie de muncitori, în care se iubea munca, dar și cartea. Îmi amintesc, cu câtă străduință și plăcere ne spunea taică-meu poveștile lui Ion Creangă, făcându-ne să le îndrăgim, câtă atenție ne acordau părinții învățându-ne să citim rar și expresiv textele din cărți. Între dealurile Floreștilor și râul Răut, nu am avut decât două tentații: natura și cartea.

În cazul meu, dorința, ce-i drept, neconștientizată, de a-i învăța pe alții s-a manifestat încă din copilărie. Ajunsă la vârsta școlară, încercam dorință și plăcerea de a „o face pe învățătorul” și a expune cuiva cunoștințele noi pe care le dobândeam.

Grație profesorilor, pe care am avut norocul să-i am în calitate de dascăli în anii de școală – Elena Zamăneagă, Ion Ciobanu, Parascovia Guranda, Tudor și Maria Ciobanu – am manifestat un interes deosebit pentru disciplinele limba și literatura moldovenească, cum se numea ea pe atunci, limba franceză și

istorie, demonstrând abilități și cunoștințe trainice la diverse concursuri și olimpiade pe discipline.

Așa stând lucrurile, nu e de mirare că, după absolvire, m-am prezentat la concursul de admitere la o facultate care forma profesori. Am ales facultatea de istorie a Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creangă”. A fost perioada cea mai frumoasă și fructuoasă din viața mea. Aici am cunoscut profesori cu vocație, precum Eudochia Șveț, Aurelia Pospai, Eugen Certan, Valeria Cozma, Nicolae Chicuş, Victor Țvircun, Otilia Stamin, Eudochia Stanciu, Valentina Ursu, Ion Varta, Mihail Rotaru, Eugenia Viziței, de la care am deprins dragostea față de profesie și față de istorie; am avut colegi receptivi și prietenoși; în acești ani am întemeiat o familie și am născut un copil.

Anii de studenție au fost interesați prin activitățile curriculare și extracurriculare: expediții arheologice, practici muzeistice, practica pedagogică în Tabăra pentru Copii „Artek” (Crimeea, Ucraina), participarea la cel de-al XII-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților de la Moscova, Festivalul Tineretului și Studenților de la Luțk (Ucraina), diverse concursuri naționale, excursii și călătorii în orașe cu monumente și locuri istorice.

COR.: Ce studii ați urmat și ce V-a motivat să Vă consacrați viața activității științifice și didactice în școala superioară?

S.D.: La facultate, încă nu ști-am ce voi face după absolvirea

acesteia. Îmi plăcea să muncesc în bibliotecă, speram să pot face cercetare. După absolvirea cu mențiune a facultății, am fost repartizată la muncă la școala nr. 19 din Chișinău, în calitate de profesor de istorie și științe sociale. Am dorit să fiu profesor, deși nu știam exact ce înseamnă aceasta. Totuși doritul acces în învățământul superior a rămas pentru mine, timp de 10 ani, un ideal intangibil. Începând cu anul 1998, am trecut cu activitatea în învățământul superior. Aș putea împărtăși o experiență pozitivă, dar și momente dificile din cariera de profesor.

COR.: Când ați susținut teza Dvs. de doctor în istorie și care a fost tema investigațiilor Dvs.?

S.D.: În perioada 2001-2005 am continuat studiile de doctorat la istoria românilor, sub îndrumarea savantului notoriu Ion Varta. Cercetarea a fost consacrată problemei genezei pluripartitismului basarabean, abordată în retrospectivă istorică, actuală din perspectiva aprecierii rolului pe care l-au jucat partidele politice în viața socială de la începutul sec. al XX-lea. Actualitatea științifică a temei a fost determinată și de cercetarea insuficientă a istoriei partidelor politice din Basarabia. S-a impus, de asemenea, și reevaluarea stereotipurilor politizate aplicate unor partide și organizații politice, și elaborarea unor viziuni libere de dogme ideologice și presiuni politice. Finalizarea studiilor doctorale în istorie, în cadrul Institutului de Istorie, Stat și Drept al AȘM și susținerea tezei de doctor, mi-au deschis calea spre cercetare.

COR.: Care a fost obiectul preocupărilor și cercetărilor Dvs. ulterioare și ce planuri de viitor Vă preocupă?

S.D.: Conceperea profesiei de profesor nu are legătură cu locul unde lucrezi. La fel m-am simțit și comportat atunci când am predat în școală, colegiu sau universitate. În același timp, trebuie să conștientizez faptul că Academia de Administrare

Publică mi-a oferit șansa de a participa la construirea unui sistem academic performant. Nu este suficient să aparținem unei mari familii academice. Este esențial să depunem toate eforturile pentru a consolida poziția Academiei ca una dintre cele mai prestigioase instituții de învățământ superior din Moldova. Categorie, Academia de Administrare Publică are nevoie de oameni care să se implice coerent și consecvent în toate activitățile care aduc valoare.

Disciplina care o predau în cadrul Academiei este una istorică și ține de evoluția diplomației internaționale și naționale. Țin foarte mult la această disciplină, am elaborat cursul de lecții și în timpul apropiat intenționez să-l public.

COR.: Dvs. sunteți un autor foarte activ al revistei „Administrarea Publică”. Se creează impresia că investigați cu ușurință problemele care Vă interesează și le așterneți pe hârtie cu aceeași lejeritate. Este adevărat?

S.D.: Așa cum am aplicat în activitatea mea principiul ce m-a călăuzit și mă călăuzește – mâine să fiu mai bună decât astăzi – îmi permit să nu fiu întrutotul de acord cu afirmația Dvs., precum că abordez cu ușurință problemele ce țin de domeniul investigat. Paginile scrise de mine pentru revista Academiei sau pentru alte publicații din țară și de peste hotare sunt rezultatul multor zile și săptămâni de lectură, căutări, analize și sintetizare a informației acumulate.

COR.: Soțul Dvs., dl Ion Dulschi, este, de asemenea, doctor în istorie. Să cred că Vă completați reciproc și aveți o colaborare științifică pe măsură?

S.D.: Firește, studiile și activitatea profesională în același domeniu ne fac să ne consultăm în diferite probleme și să ne completăm reciproc.

COR.: Vă mulțumesc pentru interviu și Vă urez noi realizări în continuare.

**A intervievat
Mihai MANEA**

Turismul în contextul dezvoltării durabile

**Nicolae PLATON, director general, Agenția Turismului Republicii Moldova,
doctor în științe economice, conferențiar universitar**

Turismul ca ramură a economiei naționale este în permanentă dezvoltare. Impactul său economic și social duce la echilibrarea balanței de plăți, atragerea fluxului de valută străină în țară, contribuie la crearea noilor locuri de muncă.

Fiind un sector de prestare servicii, turismul contribuie la dezvoltarea economiei prin acumularea de capital în cadrul a cca 12 tipuri de activități specifice ramurii, atrăgând în activitatea sa cca 20 de ramuri conexe cu cca 140 de servicii aferente sectorului turismului: alimentație pu-

teni-tripoli, circa 50 horodiști fortificate antice, circa 500 seliști medievale timpurii, numeroase cetăți medievale din pământ, 6 cetăți medievale

publice centrale și locale, reprezentanți ai organizațiilor profesionale din domeniul turismului, mediului academic și societății civile, în temeiul Legii cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova (nr. 352 – XVI din 24 noiembrie 2006), a elaborat strategia de dezvoltare a turismului „Turism 2020.”

A fost supusă analizei evoluția domeniului turismului în anii 2009 – 2012. Examinarea situației în domeniul respectiv a dat posibilitate de a menționa realizările, a constata tendințele, a eviden-

ției turistice în conformitate cu cerințele pieței turistice, racordate la standardele europene.

2. Valorificarea potențialului turistic național și promovarea imaginii Republicii Moldova ca destinație turistică.

3. Dezvoltarea regională a turismului.

4. Sporirea nivelului de pregătire a cadrelor de specialitate și a calității serviciilor turistice.

5. Modernizarea tehnologică a industriei turistice prin utilizarea tehnologiilor informaționale.

Tabelul 1. Turismul intern, receptor, emițător 2009-2012

in turism	Turism intern			Turism receptor			Turism emițător			Total încasări	Ponderea în PIB
	Total	Turiști	Excursioniști	Total	Turiști	Excursioniști	Total	Turiști	Excursioniști		
2009	37 159	23 555	13 604	9 189	7 263	1 926	93 294	92 978	316	546, 502 mln lei	0,91%
2010	35 594	27 224	8 370	8 956	7 581	1 375	117 204	116 902	302	708, 079 mln lei	0,98%
2011	37 764	27 917	9 847	10 788	8 993	1 795	136 095	135 875	220	860, 026 mln lei	0.91 %
2012	34 363	27 965	6 398	12 797	11 369	1 428	146 791	146 425	366	1.60 mlrd lei	1.84%

blică, transport, producere și comercializare de mărfuri, echipamente, suvenir, activități culturale, sportive, de agrement, servicii medicale etc.

Republica Moldova este o țară mică cu o diversitate mare de obiecte de interes turistic amplasate la distanțe mici de la principalele orașe – centre hoteliere. În Moldova sunt peste 15 mii atracții turistice antropice și peste 300 arii naturale importante. Au fost atestate câteva mii de stațiuni preistorice, circa 400 seliști din perioada cucu-

din piatră (în diferite stadii de conservare), peste 1000 monumente de arhitectură protejate, 56 de mănăstiri ortodoxe. Acest patrimoniu este relativ uniform dispersat pe teritoriul național, iar valoarea acestuia motivează suficient vizitele turistice. Cu regret, starea de degradare și expresivitatea joasă a acestuia îl face neatractiv, în primul rând, pentru cetățenii Republicii Moldova.

Agenția Turismului, în colaborare cu principalii actori din domeniu, reprezentanți ai administrației

și problemele și a propune prioritizarea unor direcții de dezvoltare a domeniului pentru anii următori. Rezultatele evaluării situației au fost puse la baza elaborării Strategiei de dezvoltare a turismului „Turism 2020.”

Obiectivul general al Strategiei îl constituie impulsivizarea activității turistice în Republica Moldova prin dezvoltarea turismului intern și receptor.

Pentru realizarea prevederilor Strategiei, au fost stabilite 5 obiective specifice:

1. Perfecționarea legisla-

Pentru realizarea obiectivelor specifice, au fost trasate 32 de acțiuni.

În prima etapă, obiectivele specifice au fost concretizate în Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei de dezvoltare a turismului în anii 2014 – 2016.

Baza acțiunilor pentru prima etapă de implementare au constituit-o 20 de priorități pe care și le-a stabilit Agenția Turismului pentru perioada imediat următoare de activitate.

(Continuare în pag. 7)

(Sfârșit. Început în pag. 6)

Dept factor decisiv în realizarea obiectivului general al Strategiei „Turism 2020” - *impulsionarea activității turistice în Republica Moldova prin dezvoltarea turismului intern și receptor* - va fi amenajarea destinațiilor turistice și valo-

receptor (fără turismul emițător) va constitui în anii 2014 – 2020 suma de 1099,3 mln. lei, ceea ce depășește de 6,5 ori cheltuielile de implementare.

Dintre indicatorii de rezultat mai importanți pe care preconizăm să-i realizăm către finele anului 2016 sunt:

- 3 acorduri de colaborare

- 35 popasuri turistice create;

- 2 complexe turistice sportive construite;

- 2 curriculum-uri universitare revizuite;

- 3 programe noi de studii elaborate;

- 600 persoane instruite în domeniul turismului la cur-

au fost incluse în conținutul proiectului Strategiei și al planurilor de acțiuni, elaborate de Agenție.

Concurența în domeniul turismului pe plan mondial este foarte mare. Pentru a face față provocărilor și a câștiga în competiția turistică mondială, sunt neces-

Tabelul 2. Top 10 Turism emițător

Turism emițător											
	Top 10 țări	Austria	Bulgaria	Cehia	EAU	Egipt	Franța	Grecia	România	Turcia	Ucraina
Anii	2009	641	26 167	1 181	334	2 775	548	811	9 301	36 260	12 192
	2010	931	31 303	769	535	6 468	626	2 023	7 938	50 305	11 201
	2011	909	43 374	1 082	875	4 647	686	4 066	12 830	50 814	11 678
	2012	1 100	51 415	1 545	1 215	3 348	1 046	5 726	12 931	51 411	9 689

rificarea eficientă a 20 forme de turism.

Unul dintre mecanismele de bază privind valorificarea formelor de turism va fi certificarea, în anul 2014, conform standardelor europene, a 20 de rute turistice deja elaborate, urmând ca în anii 2015 – 2016 să fie elaborate

în domeniul turismului încheiate cu alte state;

- 30 de rute certificate, 2 dintre ele conectate la rutele turistice europene;

- 2 spoturi publicitare video, 1 hartă rutier-turistică și 5 ghiduri turistice realizate;

- 10 evenimente turistice organizate anual;

suri de perfecționare și seminare;

- 50% din structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate;

- 4 sisteme informaționale automatizate elaborate și implementate.

În cadrul proiectului CEED II al USAID, a fost rea-

re anumite măsuri care ar redresa situația existentă în ramura turistică. Organul administrației publice centrale de specialitate trebuie să-și asume responsabilități clare și reale în ceea ce privește dezvoltarea durabilă a turismului.

Accentul de bază trebu-

Tabelul 3. Top 10 Turism receptor

Turism receptor											
	Top 10 țări	Bulgaria	Germania	Italia	Marea Britanie	Polonia	România	Rusia	SUA	Turcia	Ucraina
Anii	2009	380	460	258	744	291	765	1 713	194	1 002	979
	2010	324	482	474	405	204	1 698	1 327	451	526	730
	2011	289	1 001	445	350	371	1 600	1 404	558	477	1 189
	2012	401	1 275	622	664	505	1 782	2 204	534	819	987

și certificate alte 10 rute turistice.

În rezultatul impulsionării activității turistice se prognozează o creștere anuală a numărului turiștilor cu 3% în cadrul turismului receptor și cu 4% - în cadrul turismului intern. Bugetul total asigurat necesar pentru implementarea Strategiei se estimează la 167,3 mln. lei. Conform prognozelor, volumul încasărilor din activitatea turistică doar în cadrul turismului **intern** și

- participarea la minimum 8 expoziții internaționale anual;

- 20 forme de turism valorificate;

- 50 de ghizi de turism atestați;

- 10 obiective turistice reabilitate;

- 2 zone de agrement și 1 zonă de odihnă amenajate;

- 1 kemping cu parcare de rulote amenajată;

- 1 zonă turistică pilot creată;

lizată expertizarea Strategiei de către un expert internațional.

Proiectul Strategiei a fost examinat și avizat de majoritatea ministerelor, iar varianta finală a fost discutată la ședința Colegiului Agenției Turismului din 26 noiembrie 2013.

Majoritatea propunerilor concrete și argumentate, parvenite în cadrul consultărilor publice și în procesul de avizare, de către ministere,

ie pus pe dezvoltarea turismului intern și receptor. Dar acest lucru poate fi realizat numai în parteneriat cu alte instituții ale statului, abilitate cu responsabilități sectoriale și administrația publică locală de nivelul al doilea unde este amplasată marea majoritate a obiectivelor turistice.

Accentul de bază trebuie pus pe promovare, competitivitate și prestare calitativă a serviciilor.

MANAGERUL NEPREȚUITELOR COMORI

La întrebările reporterului ziarului „Funcționarul Public” răspunde dna Rodica SOBIESKI-CAMERZAN, șefa Secției informare și documentare a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova

REPORTER: Stimată dnă Rodica Sobieski-Camerzan, am deosebită plăcere să Vă adresez cele mai cordiale felicitări cu prilejul jubileului D-voastră de jumătate de secol (Vă rog să mă iertați că dau în vileag această mare taină) și să Vă doresc tot binele care există pe acest pământ. Am fi foarte curioși să aflăm câte ceva din copilăria și tinerețile D-voastră, despre familia în care Vă refugiați după o zi de muncă...

R.S.-C.: Copilărie, tinerețe, maturitate...bătrânețe. Aceasta este formula vieții care reprezintă timpul ce ni se oferă pentru a realiza ceva, pentru a lăsa o urmă pe pământ... Nu voi fi originală, afirmând că copilăria mea a fost cea mai luminoasă și fericită perioadă a vieții, vârsta basmului și a fantasticului, inima tuturor viselor, copilărie petrecută la sat, întruchipând simplitatea naturală și spontaneitatea, copilărie ghidată și ocrotită de bunii părinți care au pus temelia celor „șapte ani de-acasă”, care au dat tonul următorilor ani, fiind fundamentul întregii vieți. Consider că rezultatele care le obținem în viață sunt plămădite încă în anii copilăriei, în anii de școală... Am avut marele noroc, să fiu educată de părinți înțelepți, profesori cu adevărat har pedagogic, care au știut să ne învețe parcurgerea corectă a asprului drum al existenței noastre, de a ne trăi cu rost viața, pentru sine și pentru alții. Principii, aplicate și în viața de familie, care, pentru mine, este sfântă, unde își găsesc locul prietenia, dragostea, sinceritatea, respectul.

REP.: Eu înțeleg că este foarte greu să citești și să nu iubești o carte, dar să ți-o faci profesie, să devii bibliotecară este, pentru mine, prea din cale-afară...

R.S.-C.: Dragostea de carte s-a născut din fragedă copilărie când, cu ajutorul bunilor

mei părinți, am descoperit fascinantă lume a basmelor citite din cărțile împrumutate de la bibliotecă, ulterior profesorii mi-au demonstrat zi de zi rolul cărții în acumularea cunoștințelor. Iar imboldul de a-mi face profesie din pasiunea pentru cărți a apărut în urma primelor vizite la biblioteca școlară, unde lucra o bibliotecară cu suflet mare, cu un orizont foarte larg de cunoștințe și o înțelepciune proverbială, care știa să găsească cheia pentru inimioara și sufletul fiecărui copil. Pentru mine era un model de bunătate, corectitudine, erudiție, educație. Iar pentru mine biblioteca a fost și va rămâne, vorba lui Borges, paradisul înțelepciunii.

REP.: Ați mai lucrat și la alte biblioteci, până a veni la biblioteca Academiei de Administrare Publică?

R.S.-C.: După absolvirea facultății de biblioteconomie și bibliografie a Universității de Stat din Moldova, mi-am început activitatea profesională în calitate de metodist în lucrul cu copii în biblioteca raională Glodeni, ulterior am lucrat în calitate de metodist la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” din Chișinău, câțiva ani i-am dedicat activității la Fundația Cărții din Republica Moldova ca, în final, în anul 1999, la invitația rectorului Academiei de Administrare Publică M. Platon, să fiu angajată la Biblioteca științifică a AAP, unde activez și în prezent.

REP.: Care sunt, în opinia D-voastră, principalele realizări ale Bibliotecii științifice a Academiei din ultimul timp?

R.S.-C.: Biblioteca este un organism viu, în permanentă schimbare. Odată cu dezvoltarea tehnologiilor informaționale, s-a schimbat și rolul bibliotecii în comunitatea academică. Biblioteca AAP a crescut și s-a dezvoltat continuu, transformându-se dintr-o simplă bibliotecă universitară într-o instituție infodocumentară

modernă în domeniul teoriei și practicii administrației publice, având misiunea de asigurare informațională și documentară a procesului de instruire, cercetare și perfecționare din cadrul Academiei de Administrare Publică, prin dezvoltarea și modelarea serviciilor infodocumentare, implementarea culturii informației și a învățării permanente, bazată pe tehnici și tehnologii informaționale și comunicaționale moderne. Administrația Academiei a susținut și a finanțat diverse proiecte de dezvoltare a bibliotecii prin crearea colecțiilor infodocumentare, spațiilor funcționale, dotarea cu cele mai performante echipamente și tehnologii informaționale.

Pe parcursul a 20 de ani de activitate, Biblioteca științifică a AAP a implementat tot ce era nou, modern, util și necesar pentru utilizatorii bibliotecii, a introdus în activitate noile tehnologii informaționale, a aplicat eficient managementul colecțiilor, astfel ajungând să dețină cele mai bune colecții în domeniile de interes pentru Academie, dar și colecții din domenii adiacente, facilitând accesul la aceste colecții prin prestarea serviciilor accesibile și relevante.

REP.: Ce ne puteți spune despre colegii D-voastră de serviciu, despre colaborarea cu subdiviziunile Academiei?

R.S.-C.: Colegii mei - Lilia Canțir, Elizaveta Borodin și Igor Neaga - formează o echi-

pă de profesioniști, care sunt devotați profesiei, permanent învață pentru a face față schimbărilor dinamice care au loc în instituțiile infodocumentare asigurând succesul bibliotecii. Valorile esențiale ale colaboratorilor bibliotecii sunt profesionalismul, serviciile de calitate, respectul, corectitudinea, onestitatea. Fiind, în același timp, manageri buni ai informației, comunică eficient cu utilizatorii bibliotecii, sunt creativi, inovatori, familiari cu tehnologia, cu diferite medii, cu schimbarea.

Relațiile de colaborare și cooperare cu subdiviziunile Academiei sunt, de obicei, bilaterale și destul de fructuoase, prin intermediul acestora sunt soluționate multiplele probleme vitale pentru funcționarea eficientă a bibliotecii.

REP.: Care sunt proiectele și speranțele de viitor ale Bibliotecii?

R.S.-C.: În procesul edificării societății informaționale, bibliotecii îi revine rolul de coordonator al informațiilor și documentelor. Astfel, prin activitățile sale care au drept scop satisfacerea necesităților de pregătire profesională, cercetare științifică, educație culturală a membrilor comunității Academiei, prin dezvoltarea și valorificarea bazei documentare și informației relevante, facilitarea accesului rapid la diverse surse de informare (proprii și externe), dezvoltarea serviciilor prin utilizarea tehnologiilor moderne și formarea culturii informaționale a utilizatorilor, Biblioteca științifică a AAP va corespunde exigențelor unei biblioteci moderne, racordându-și activitatea la rigorile impuse de Uniunea Europeană instituțiilor infodocumentare.

REP.: Vă mulțumesc pentru interviu. Încă o dată felicitările noastre, noi succese și realizări.

Pentru conformitate:
Gheorghe BĂJENARU

Colaborarea Academiei cu alte instituții publice în perfecționarea funcționarilor publici

Academia de Administrare Publică colaborează cu diferite instituții în procesul de desfășurare a cursurilor de perfecționare pentru funcționarii publici.

Astfel, în perioada 2-6 decembrie 2013, Academia a organizat, în colaborare cu Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, cursul de dezvoltare profesională **„Managementul financiar și controlul public intern în serviciul fiscal de stat”** destinat contabililor-șefi din cadrul Inspectoratelor Fiscale de Stat teritoriale.

Scopul acestui curs l-a constituit actualizarea cunoștințelor participanților, precum și

dezvoltarea abilităților necesare pentru realizarea eficientă a atribuțiilor funcționale.

Printre cele mai importante obiective au fost: aprofundarea cunoștințelor în metodologia de elaborare, aprobare și modificare a bugetului; efectuarea achizițiilor publice, metodologia evidenței contabile în instituțiile publice; dezvoltarea abilităților de aplicare în practică a prevederilor legale privind salarizarea funcționarilor publici; executarea și raportarea în sistemul bugetar; modelarea atitudinilor de responsabilizare în procesul de organizare și ținere a contabilității, de aplicare în practică a noilor cunoștințe în domeniul contabilității și procesul bugetar.

Totodată, în colaborare cu Cancelaria de Stat, în perioada 2-11 decembrie curent, în ca-

drul Academiei de Administrare Publică a fost organizat cursul de dezvoltare profesională **„Integrarea profesională în funcția publică”** a funcționarilor publici debutanți din cadrul autorităților administrației publice centrale.

Programa de instruire a fost elaborată în comun cu Cancelaria de Stat, scopul fiind de a dezvolta competențele, abilitățile și atitudinile profesionale ale funcționarilor publici debutanți, necesare pentru îndeplinirea funcției publice.

Printre cele mai importante obiective fixate sunt familiarizarea funcționarilor publici cu prevederile cadrului normativ ce reglementează activitatea funcționarului public; teoria și practica organizării și funcționării administrației publice; dezvoltarea abilită-

lor de procesare a informației; elaborarea notelor informative, a rapoartelor, proiectelor de decizie, scrisorilor etc.; comunicarea eficientă; modelarea aptitudinilor pentru soluționarea petițiilor în administrația publică centrală și locală; implementarea principiilor și normelor de conduită; inițierea în guvernarea electronică.

Cele mai utilizate metode de instruire au fost: prezentarea, studiul de caz, brainstorming-ul, discuțiile în grup, investigațiile de grup.

Irina MOSCALU,
metodist, Departamentul
dezvoltare profesională

Integritatea funcționarului public

În perioada noiembrie-decembrie 2013, la Academia de Administrare Publică au fost organizate, în colaborare cu Centrul Național Anticorupție, cursuri de instruire a personalului din autoritățile publice privind avertizorii de integritate.

Instruirile respective au fost organizate în scopul executării prevederilor Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 (Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 6 din 16 februarie 2012), precum și a Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 707 din 09.09.2013 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind avertizorii de integritate. Cur-

surile de instruire cu genericul **„Avertizor de integritate”**, ce semnifică, în conformitate cu regulamentul menționat „funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special, persoanele cu funcții de demnitate publică și alte persoane care prestează servicii publice, ce informează benevol, cu bună-credință și în interes public despre comiterea actelor de corupție și a celor

conexe corupției, a faptelor de comportament corupțional, despre nerespectarea regulilor privind declararea veniturilor și a proprietății și despre încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese,” au demarat în data de 15 noiembrie 2013.

Autorii, care au elaborat programa de instruire, doamnele Tatiana Mostovei, șef Direcție prevenire și programe anticorupție, și Virginia Moraru, inspector principal Direcția prevenire și programe anticorupție, împreună cu alți cola-

boratori ai Centrului Național Anticorupție, prin prezentările ținute în fața participanților la cursuri, au aprofundat cunoștințele privind aspectele legale ce reglementează activitatea avertizorilor de integritate, modalitățile de avertizare, măsurile de protecție a avertizorilor; au dezvoltat abilitățile de depunere și examinare a avertizărilor; au modelat atitudinile avertizorilor de integritate privind principiile și normele de conduită, precum și comportamentul civic și profesional.

În cadrul acestor cursuri, metodele de instruire utilizate de către formatorii invitați au fost prezentările, discuțiile în grup, investigațiile de grup, brainstorming-ul.

Galina MARDARE,
metodist, Departamentul
dezvoltare profesională

Cititul te face mai simpatic

Ați citit vreo carte bună recent? Dacă da, înseamnă că prietenii și familia au avut de câștigat. Se pare că beletristica ne sporește temporar capacitatea de empatie. Abilitatea de a detecta și de a înțelege emoțiile altor oameni și de a deduce convingerile și intențiile lor este cunoscută drept „teoria minții”.

David Corner Kidd și Emanuele Castano de la Noua școală pentru Cercetări Sociale din New York au verificat dacă faptul că citim beletristică – povestiri care conțin personaje complexe – poate contribui la o ascuțire a acestei capacități de empatie.

Ei au desemnat aleatoriu voluntari pentru fiecare dintre următoarele trei grupuri – cititorii de beletristică, cititorii de cărți de succes, tip best seller, și grupul celor care nu citesc deloc. Primului grup i s-a dat să citească fragmente din cărțile selecționate pentru Premiul Național de Literatură, iar celui de al doilea grup i s-a dat să citească fragmente din cărți de pe

Amazon.combestsellers – cu personaje bi-dimensionale, nu foarte complexe și ușor de înțeles. Toate cele trei grupuri au fost apoi invitate să interpreteze emoțiile anumitor expresii faciale – un test standard de empatie. Cei care citiseră beletristică au dovedit o abilitate crescută de empatie în comparație cu celelalte două grupuri. Rezultatul a fost același și când s-au mai făcut și alte teste cu alți voluntari.

„Îmi place acest studiu și oricine este tentat să se încreadă în aceste rezultate, dar în același timp, mai rămân o mulțime de întrebări” a spus Matthijs Bal de la Universitatea VU (Vrije Universiteit) Amsterdam, Olanda, care investigează și el legătura dintre cititul beletristicii și empatie.

Cercetările lui Bal sugerează că este nevoie de câteva zile de citit pentru a exista un efect asupra empatiei, ceea ce face ca rezultatele imediate ale noului studiu să fie surprinzătoare.

„Și deși aceste rezultate sunt doar preliminar, alte studii recente au raportat aceleași concluzii. Deci faptul că în SUA se pune mai puțin accent pe rolul beletristicii în educație ar putea fi îngrijorător”, a mai spus el. Studiul lui indică și faptul că programele de lectură pentru deținuți ar putea oferi beneficii reale.

Plastic din soia?

Poliuretanii sunt materiale plastice versatile. Ei pot fi folosiți pentru a crea materiale spongioase flexibile pentru roți solide, lacuri pentru mobilă, adezivi, izolație pentru pereți și frigider, panouri laterale pentru mașini agricole, pneuri etc.

Poliuretanii sunt polimeri, adică molecule gigante compuse din unități individuale, precum un lanț este compus din verigi.

De unde provin aceștia? La moment îi procurăm din petrol, dar este o chestiune de timp

până când vom rămâne fără petrol.

Resursele de soia însă nu se vor epuiza. Și componenta majoră a poliuretanilor, polioliul, poate fi obținută din uleiul de soia. O reacție chimică simplă poate converti uleiul de soia în „ulei de soia epoxidat”, care la rândul său poate fi ușor transformat în polioliul necesari.

În viitor, plantele ar putea produce nu doar alimente, dar și ambalajul necesar pentru a le împacheta.

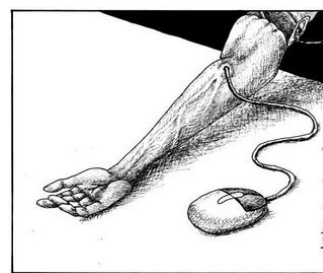
Netul provoacă dependență

Deși Internetul a devenit una dintre cele mai importante resurse de informații, utilizarea necontrolată, patologică a Internetului – adică, dependența de Internet – poate avea un impact negativ asupra performanțelor școlare, a relațiilor de familie și asupra stării emoționale a adolescenților, fiind un comportament cu semne și simptome similare cu cele ale oricărei alte dependente.

Dependența de Internet este definită ca o pierdere compulsivă a controlului impulsurilor legate de utilizarea Internetului (jocuri online, rețele sociale, sesiuni-maraton de navigare pe Internet) care implică în principal dependența psihologică de Internet, iar simptomele sunt comparabile cu ale altor comportamente adictive, cel mai apropiat fiind jocul de noroc patologic.

Aproape fiecare studiu efectuat pe această temă a identificat nu numai o corelație directă între vârstă și dependența de Internet, ci și, de asemenea, o corelație între vârstă și neglijarea responsabilităților legate de muncă sau școală. Prin

urmare, adolescenții și adulții tineri sunt mai susceptibili de a fi dependenți de Internet decât orice altă grupă de vârstă, și în rândul tuturor persoanelor care suferă de această dependență, adolescenții și adulții tineri sunt mai susceptibili de a-și neglija munca și școala decât adulții mai mari cu același tip de comportament dependent.

Abuzul de internet este atât de frecvent încât DSM („Manualul de diagnostic și statistică a tulburărilor mentale”), care este publicat de Asociația Americană de Psihiatrie, are în vedere, în prezent, adăugarea unui asemenea diagnostic în următoarea sa ediție propusă pentru publicare, alături de alte probleme de sănătate mintală, cum ar fi tulburarea bipolară, schizofrenie și tulburările de personalitate.

Apa minerală: da sau ba?

Are apa minerală un impact negativ asupra sănătății noastre? Dacă nu, cât de multă putem consuma pentru a fi în siguranță? Una peste alta, nu există un studiu clar cu privire la impactul negativ pe care ar putea să-l aibă consumul de apă minerală asupra sănătății noastre.

Dificultatea ar putea veni odată cu consumul excesiv de cola sau alte băuturi carboga-

zoase, deoarece zahărul din varietățile îndulcite ridică într-adevăr probleme.

Dacă o persoană suferă de sindrom de colon iritabil, dioxidul de carbon adăugat poate determina apariția durerilor datorate balonării. Este adevărat că apa carbogazoasă este puțin mai acidă decât apa plată datorită acidului carbonic, dar acest acid se descompune în dioxid de carbon și apă și este mult mai puțin acid decât acidul din stomac.

Nu există nicio documentație serioasă în literatură privitoare la utilizarea apei minerale, prin urmare sfatul nostru este să continuăm să o consumăm.

Spălare de bani de peste 130 de milioane de lei

Centrul Național Anticorupție, în comun cu Procuratura Anticorupție, a documentat și anihilat o grupare criminală internațională specializată în sustragerea și spălarea banilor în proporții deosebit de mari cu atribuirea acestora a unui caracter legal.

Astfel, în perioada 2010-2012, sub pretextul atribuirii caracterului legal unor activități virtuale, prin folosirea documentelor false, au fost spălate mijloace financiare în sumă de 134 milioane de lei.

În urma acțiunilor de urmărire penală a fost identificat un grup de societăți care anterior practicau activități suspecte, iar ulterior s-au încadrat în schemă ca societăți care achiziționau produse agricole, ridicând numerar în valoare de peste 40 milioane de lei. Din grupare făceau parte 5 persoane, iar fiecare membru avea atribuții clare în realizarea schemei frauduloase după cum urmează:

1) redarea activităților reale a unor companii din R. Moldova, inclusiv din regiunea transnistreană, cu asigurarea documentelor a diferitelor instituții de stat (documente de proveniență, facturi fiscale etc.);

2) atragerea investitorilor străini cu renume sau primirea creditelor de la băncile comerciale autohtone în baza documentelor fictive;

3) lobarea intereselor firmelor grupării întru primirea restituirii TVA din bugetul statului;

4) implicarea persoanelor fizice și juridice impostore din Ucraina, Marea Britanie, Lituania, Letonia și Republica Cehă,

responsabile de încasarea mijloacelor bănești în numerar cu ulterioara legalizare peste hotarele țării. Timp de doi, prin înșelăciune și cu folosirea documentelor false, sub pretextul activității de cumpărare și export a producției agricole, aceste societăți au sustras și au atribuit un

caracter legal mijloacelor bănești în sumă de peste 20,0 mln. lei, prin întocmirea contractelor fictive și

înscriri eronate în datele evidenței contabile. Numerarul disponibil se introducea în circuitul legal prin intermediul plăților în avans către companii nerezidente cu conturi în Letonia.

Prin urmare companiile nerezidente transferau mijloacele financiare sustrate în conturile așa-numitelor bănci nistrene la companiile gestionate de rudele acestora, înregistrate în zona transnistreană.

De asemenea, s-a constatat, că firmele gestionate de acest grup criminal, în perioada 2011-2012, a obținut restituirea TVA din buget în suma de 11 milioane de lei, iar altă sumă de 5,2 milioane de lei, care urma să fie încasată de la restituirea TVA, a fost reperată la momentul perfectării documentelor din motivul suspiciunii existenței reale a mărfurilor și serviciilor acordate.

Pentru documentarea acestui caz a fost solicitată asistența juridică a 5 state: Letonia, Lituania, Marea Britanie, Ucraina și Cehia, iar pe faptul dat s-au inițiat 9 cauze penale pentru spălare de bani, evaziuni fiscale, falsuri în documente și sustragere, conexe într-o singură procedură.

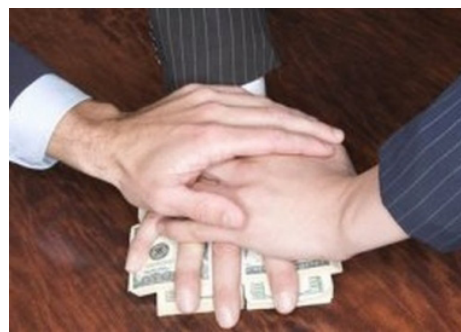
În prezent, au fost înaintate învinuirii la 5 persoane, iar conducătorul și organizatorul grupării criminale a fost anunțat în căutare generală.

Fraude financiare

Administratoarea procesului de insolabilitate a S.R.L. Completgaz a fost reținută de ofițerii Centrului Național Anticorupție, fiind suspectată de abuz în serviciu manifestat prin prejudicierea statului cu aproximativ 5 000 000 de lei.

Potrivit datelor preliminare ale anchetei, administratoarea, abuzând de funcția pe care o exercita în societatea intrată în faliment, ar fi transferat de pe contul unei întreprinderi debitoare Completgaz circa 4,8 mln lei pe conturile unei firme off-shore. Tranzacția ar fi fost efectuată în lipsa acordului comitetului creditorilor S.R.L. Completgaz.

Astfel, în circumstanțele descrise, administratorul procesului de insolabilitate al SRL Completgaz, a cauzat daune în proporții considerabile in-

tereselor publice și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, soldate cu urmări grave.

Pe acest caz a fost deschis un dosar penal în temeiul art. 335, alin. (3), lit. b) din Codul penal pentru abuz de serviciu, infracțiune care se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Administratoarea a fost reținută pentru 72 de ore. Conducerea urmăririi penale este exercitată de către procurorii anticorupție.

Profesor corupt

Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție a finalizat și deferit justiției cauza penală de învinuire a unui profesor de informatică din cadrul Colegiului Politehnic din Bălți de comiterea coruperii pasive.

Acesta a fost reținut, acum

aprecierea cu note înalte la disciplina pe care o predă.

Dascălul a fost prins în biroul său de serviciu, imediat după primirea a 1700 lei – bani preținși și primiți de la unul dintre elevi pentru a-l „mulțumi”.

La demersul procurorilor, profesorul a fost suspendat provizoriu din funcție și actualmente, are interdicția de a părăsi țara. Fiind audiat de procurori, acesta și-a recunoscut vinovăția.

Pentru fapta comisă, Codul penal prevede pedeapsă cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

o lună, de către ofițerii CNA și procurorii anticorupție. Procurorii au constatat că învinuitul a pretins de la șapte elevi peste 10 mii de lei pentru perfectarea pe numele acestora a lucrărilor de curs, admiterea la examen, întocmirea lucrărilor practice și

Sărbătorile de iarnă pe arhipelagul Madeira

Dacă și există locuri, unde e celebrată cu adevărat viața, atunci unul dintre acestea se află, cu siguranță, pe Madeira. La sfârșitul fiecărui an, aici se sărbătorește încheierea încă

din țiglă de culoare roșie, care se înscriu poetic în arhitectura parcurilor verzi ale orașului, a oazelor fluorescente și teraselor, a străzilor pavate cu dale vulcanice. Datorită reliefului lui

specific, de amfiteatru, Funchal-ul se aseamănă în aceste zile cu un uriaș teatru de păpuși iluminat cu mii de lumini. E o priveliște uimitoare.

a unui ciclu de viață cu durata de 365 de zile. Tradițiile creștine ale festivităților de Crăciun sunt aici strâns legate de festivitățile de Anul Nou. Pe Madeira au loc diverse sărbători etnografice și cu caracter cultural-artistic.

Sărbătorile durează întreaga lună decembrie și până în Ziua de Bobotează. Pe durata sărbătorilor se evidențiază, după cum e și firesc, grațiosul oraș Funchal, capitala arhipelagului Madeira, care este astăzi un important centru cultural, turistic și comercial al regiunii autonome a Portugaliei. În peisajul urban domină casele din piatră albă, cu acoperișuri

Cufundați-vă în febra cum-părăturilor din Funchal, vizitați magazinele locale, în care veți găsi practic totul, de la cele mai renumite produse ale celor mai renumiți producători mondiali până la obiecte de artizanat. Funchal este un adevărat centru comercial în aer liber.

Atmosfera de sărbătoare domnește pe întreaga insulă: la hoteluri, restaurante, baruri, pe străzi. De Revelion cerul de deasupra Funchal-ului este colorat de focuri de artificii multicolore, care durează zece minute. Acesta este, fără îndoială, un început minunat de An Nou, dar și a unei vieți noi!

1 Decembrie - Ziua Națională a României

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie

Mihai EMINESCU

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor?
Brațele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor!
Fiarbă vinu-n cupe, spumege pocălul,
Dacă fii-ți mândri aste le nutresc;
Căci rămâne stânca, deși moare valul,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Vis de răzbunare negru ca mormântul,
Spada ta de sânge dușman fumegând;
Și deasupra idrei fluturi ca vântul,
Visul tău de glorie falnic triumfând,
Spună lumii large steaguri tricolore,
Spună ce-i poporul mare, românesc,
Când s-aprinde sacru candida-i vâltoare,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Îngerul iubirii, îngerul de pace,
Pe altarul Vestei tainic surâzând,
Ce pe Marte-n glorie să orbească-1 face,
Când cu lampa-i zboară lumea luminând,
El pe sânu-ți vergin încă să coboare,
Guste fericirea raiului ceresc,
Tu îl strânge-n brațe, tu îi dă altare,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Tânără mireasă, mamă cu amor!
Fiii tăi trăiască numai în frăție
Ca a nopții stele, ca a zilei zori,
Viață în vecie, glorie, bucurie,
Arme cu tărie, suflet românesc,
Vis de vitejie, fală și mândrie,
Dulce Românie, asta ți-o doresc !

Abonarea 2014

Continuă abonarea pentru anul 2014 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.
Costul unui abonament:
3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.
Costul unui abonament:
3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție
Ion AXENTI - secretar responsabil
Vitalie NICA - redactor, designer
Sergiu PÎSLARU - redactor, designer

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.
Ziarul apare de două ori pe lună.
Indice 67919.
Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.
Dat la tipar 15.XII.2013

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova